

KONSERVATUVAR ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL ÇALGI BAĞLAMA SINAVINA YÖNELİK KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

*Examination Of Conservatory Students' Anxiety Levels For The
Individual Instrument Baglama Exam*

DOI NO: 10.36442/AMADER.2023.97

Emrah KALIN¹
Burak GÜLTEKİN²

Geliş Tarihi: 10.06.2023

Kabul Tarihi: 05.07.2023

Özet

Ülkemizde var olan eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin daha etkin olmaları gereken, kişisel performans ve sistematik çalışma gerektiren, tüm bunlara ek olarak mesleki uzmanlık eğitimleri almalarını sağlayan eğitim dönemi yükseköğretim sürecidir. Bu dönem sonucunda öğrenciler tercih ettikleri meslek grupları ile ilgili uzmanlık ve mesleki yeterlilik kazanımı elde etmiş olurlar. Yükseköğretim sürecinin dikkat çeken önemli unsurlarından bir diğeri de ilgili kurumda yürütülen ölçme-değerlendirme faaliyetleridir. Bu durum öğrenciler üzerinde kaygıyı da beraberinde getirmiştir. Bu araştırma; yükseköğretim kurumu olan konservatuvarlarda, bağlama çalgısı eğitimi alan öğrencilerin bu çalgıya yönelik yapılan sınavlardaki kaygı düzeylerini ölçmeyi amaçlamıştır. Gerçekleştirilen bu çalışma; performans sergilemeye yönelik yapılan bağlama sınavındaki kaygı, heyecan ve yetersiz hissetme gibi unsurların tespiti açısından önem arz etmektedir. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılı içerisinde Afyon Kocatepe Üniversitesi, İzmir Ege Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuvarlarının ilgili bölümlerinde eğitim alan THM Bölümü bağlama öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bahsi geçen üniversitelerin 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşan 41 kişilik bir örneklem grubuna Polat D. tarafından geliştirilen “Sınav Kaygısı Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırma kapsamında sınavlara yönelik kendi düşünceleri, başkalarının düşünceleri, hazırlanma endişeleri-sınav kaygısı ve zihinsel-bedensel tepkiler arasındaki ilişkiler tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda ulaşılan bilgiler analiz edilmiş olup bu analizlerden elde edilen veriler yorumlanmıştır. Ayrıca sonuçlar üzerinden öneri ve sürece katkı sağlayacağı düşünülen tartışmalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağlama, Konservatuvarlar, Sınav Kaygısı.

¹Öğretim Görevlisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Müziği Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, emrahkalin@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9376-6117
²Araştırma Görevlisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Müziği Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, burakkulteekin@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7965-2340

Abstract

In the education system in our country, the education period is the higher education process that requires students to be more effective, requires personal performance and systematic work, and in addition to all these, enables them to receive vocational specialization training. As a result of this period, students gain expertise and professional competence related to the occupational groups they prefer. Another important element of the higher education process is the measurement-evaluation activities carried out in the relevant institution. This situation also brought anxiety on the students. This research; The aim of this study is to measure the anxiety levels of the students who receive baglama instrument training in conservatories, which are higher education institutions, in the exams for this instrument. This study carried out; It is important in terms of determining the factors such as anxiety, excitement and feeling inadequate in the baglama exam for performing. The research was carried out on the baglama students of the THM Department, who were educated at Afyon Kocatepe University, Izmir Ege University and Kocaeli University State Conservatory in the 2021-2022 academic year. The “Exam Anxiety Scale” developed by Polat D. was applied to a sample group of 41 students consisting of 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students of the universities mentioned in the research. Within the scope of the research, the relationships between own thoughts, thoughts of others, preparation concerns-exam anxiety and mental-body reactions towards exams were determined. The information obtained as a result of the study was analyzed and the data obtained from these analyzes were interpreted. In addition, suggestions and discussions that are thought to contribute to the process are included on the results.

Keywords: Baglama, Conservatories, Test Anxiety.

GİRİŞ

İnsanlık; tarihsel süreç içerisinde bir arada yaşamının gerekleri ve hayatı idame gibi pek çok unsura bağlı olarak davranış biçimleri geliştirmiştir. Bu davranış biçimleri yaşayarak öğrenme, görüp yapma-uygulama vb. geleneksel birtakım yöntemlerle aktarıla gelmiştir. Bu doğal süreç eğitim kavramını ortaya çıkarmış, insan ve toplum için ne kadar önemli bir unsur olduğunu gözler önüne sermiştir. Günümüzde sistematik bir yapı üzerine tesis edilmiş olan eğitim kavramı dinamik ve sürekli kendini güncelleyen bir yapıda gelişerek varlığını devam ettirmektedir. Tezcan yapmış olduğu çalışmada eğitim kavramını “Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır” şeklinde tanımlamıştır (Tezcan, 2013: 4).

Bireylerin kişisel gelişim ve karakter oluşumu süreçlerinde özgüven sahibi, sosyal ve kültürlü bir birey olma aşamalarındaki en büyük etkenlerden birisi olan eğitim, çeşitli yollarla hedeflerine

ulaşmıştır. Bu yoldan birisi de eğitim içerisinde bir araç olarak kullanılan müziktir. Müzik, toplum içerisinde eğitmek-öğretmek gibi önemli bir işleve sahip olmuştur. Bu bağlamda ele alındığında müzik ve eğitimi, birey-toplum eğitiminde dikkat çeken bir konumda yer almaktadır. Uçan müzik eğitimini "Eğitimin müzik boyutunda bir müzikal davranış kazandırma, bir müzikal davranış değiştirme veya bir müzikal davranış geliştirme süreci" olarak tanımlamıştır (Uçan, 1997: 14). Eğitim açısından ele alındığında özel bir noktada olan müzik eğitimi günümüzde kurumsal ve sistematik bir sürece ulaşmış ve çağa uyum sağlama sürecini devam ettirmektedir. Sistemleşme açısından ele alındığında müzik eğitimi toplumlar içerisinde bölümlere ayrılmıştır bunlar; özengen, genel ve mesleki müzik eğitimidir (Uçan, 1997:14).

Özengen müzik eğitimi genel bir ifadeyle; bireyleri özendirici nitelikler taşıyan ve istekli kişilere yönelik yapılan, müzikal bir davranış kazandırma zorunluluğu olmayan bir yöntemdir. Özengen eğitim dernek, müzik merkezleri gibi kurumlar bünyesinde gerçekleşmektedir. Genel müzik eğitimi ise; örgün eğitim veren kurumlardaki müzik kültürü üzerine genel bir müfredat eklenmesi yöntemiyle gerçekleştirilen süreci ifade etmektedir. Mesleki müzik eğitimi ise; bireyin bu alanda mesleki deneyim ve yeterliliklerini üst düzeye çıkarmayı amaç edinmiş bir eğitim sürecidir. Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurumu bünyesinde yer alan ilgili kamu kurumlarında mesleki müzik eğitimi verilmektedir.

Profesyonel anlamda müzik eğitim verilen bu kurumlardaki dikkat çeken unsurlardan birisi de çalgı eğitimidir. Müzik eğitimi içerisinde son derece önemli bir yere sahip olan çalgı eğitimi; "Müzik ve çalgı eğitimi, birçok teknik, yöntem ve stratejik bilgiyi içinde barındırmayı gerektiren; bilişsel, devinışsel ve duyuşsal beceri alanlarını kapsayan karmaşık bir süreçtir" (Yokuş & Yokuş, 2010: sy) şeklinde tanımlanmaktadır. Bağlama (saz) ülkemizde eğitimi verilen ve geleneksel bağlamı olan bir çalgı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bağlama çalgısı; tarihsel süreç ve köken itibari ile orta Asya Türk topluluklarında kopuz olarak bilinen enstrümana kadar derinleşmektedir. Anadolu coğrafyasında kültürel etkileşime de bağlı olarak organolojik yapısında değişim sürecine girmiş farklı ölçülerde ve yapıda karşımıza çıkmaktadır. Bu konuya yönelik Parlak; "Kopuz ve onun devamı olan bağlama, en önemli değişim ve gelişimini Anadolu'da sağlamıştır. Asya müzik kültürünün köklü bir uzantısı olarak Anadolu'ya taşınan kopuz, çeşitli medeniyetlerin beşiği olan

Anadolu topraklarının zengin kültürü içinde yoğrularak, zamanla çok gelişmiş bir yapıya ulaşmıştır” (2000:60) ifadelerine yer vermiştir. Bağlama, farklı yapılarda ve akort sistemleri ile yapısal değişimini sürdürmektedir. Mızrap kullanarak ve el ile çalma (şelpe) gibi yöntemlerle icra edilen bağlama; eğitim kurumlarında yaygın olarak öğretilmektedir.

Akademik eğitim kurumlarının tamamında olduğu gibi verilen eğitimler ile ilgili geri dönüt alınabilmesi için etkili bir ölçme-değerlendirme yöntemi olan sınavlar konservatuvarların eğitim sistemi içerisinde de yer almaktadır. Yapılmakta olan bu sınav faaliyetleri çeşitli değerlendirme ve uygulama yöntemleri ile gerçekleştirilmektedir. Bu süreçte insani bir durum olan sınanma hissi ve beraberinde getirdiği ‘kaygı’ durumu ortaya çıkabilmektedir. Kaygı kavramı TDK sözlüğünde; “Üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa; genellikle kötü bir şey olacaktıymış düşüncesiyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2019:316). Bu bağlamda sınav kaygısı olarak ifade edilen kavram, temelinde korku ve endişe barındıran bir duygu durumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınav kaygısı, eğitim yolu ile kazanılan bilgilerin etkili biçimde ortaya koyulmasında büyük engellere neden olabilmektedir. Çetinkaya yapmış olduğu çalışmada sınav kaygısına yönelik; “1985-86 yıllarında 5212 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmanın sonucunda, öğrenciler tarafından sınav kaygısının ameliyat kaygısından çok daha yüksek düzeyde görüldüğü belirlenmiştir” (Çetinkaya, 2018: 81) bilgilerine yer vermiştir.

Sınav kaygısı düzeylerini araştırmak ve anlamak üzere literatürde pek çok çalışma yer almaktadır. Bahse konu çalışmalarda farklı ölçeklerin kullanımı sonucunda elde edilen verilerin değerlendirmelerine yer verilmiştir. Bu bağlamda çalışmamızda 34 sorudan oluşan sınav kaygısı ölçeği kullanılmış ve öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin araştırılması hedeflenmiştir.

Nicel bir çalışma olarak gerçekleştirilen bu araştırmada problem cümlesi; “*Konservatuvar öğrencilerinin performans merkezli bireysel çalgı (bağlama) sınavlarındaki kaygı düzeyi nedir?*” şeklinde, alt problemler ise;

- *Öğrencilerin sınav kaygısına yönelik kendi görüşleri nelerdir?*
- *Başkasının sınava yönelik görüşleri ile öğrencilerin sınav kaygı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?*

• *Gelecek kaygıları ile sınava yönelik kaygıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?*

• *Sınav kaygısı ve bedensel tepkileri ile aralarında anlamlı bir ilişki var mıdır?*

şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nicel tarama modeli uygulanan ve değişkenler arası ilişkileri betimleyen ilişkisel bir çalışma örneğidir. Araştırma, “Bağlama öğrencilerinin performans merkezli bağlama sınavlarına yönelik kaygı düzeylerinin kendi görüşleri, başkasının görüşleri, gelecek kaygıları ve zihinsel-bedensel tepkileri arasındaki anlamlı ilişkileri açıklamaya çalışmıştır. Bu bağlamda çalışmanın anket tekniği ile gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni Türkiye’deki devlet konservatuvarlarının Türk Halk Müziği bölümleridir. İlgili anket 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi, İzmir Ege Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuvarı THM Bölümlerinde/Anasanat Dallarında aktif eğitim süreci devam eden bağlama öğrencilerinden oluşan (n=41) örneklem grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu örneklem grubu lisans 1 (8), lisans 2 (12), lisans 3 (7), lisans 4 (14) öğrencilerinden oluşmaktadır.

Çalışma kapsamındaki konservatuvarların öğrenci kontenjanlarının eşit sayıda olmaması ve çalgı seçimi konusunda homojen bir dağılım yapılmamış olma ihtimaline karşılık çalışma grubu içerisinde yer alan öğrenciler cinsiyetleri bağlamında değerlendirmeye alınmamıştır. Farklı disiplinler üzerinde yapılan araştırmalarda öğrencilerin cinsiyet durumlarının sınav kaygı tutumlarını etkilediğine yönelik çalışmalar da vardır. Erözkan yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla kaygı taşıdığını ifade etmesinin yanı sıra cinsiyet açısından konuyu ele alan farklı çalışma isimlerine yer vermiştir (2004:31).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma grubu *rastgele (random)* tekniği ile belirlenmiştir. Örneklem grubuna 5’li likert tipi anket soruları *Google Form* üzerinden yönlendirilmiştir. Araştırma kapsamında Polat’ın Baltaş’tan geliştirdiği sınav kaygısı ölçeği kullanılmıştır. Veriler *Spss Programı’nda basit doğrusal regresyon analizi* ile incelenmiştir. Elde edilen nicel veriler üzerinden tespitler gerçekleştirilmiştir.

Geçerlik Güvenirlik

Ölçeğin madde havuzu; Baltaş (1999) tarafından geliştirilen 50 adet kaygı cümlesi ile yola çıkılarak Polat tarafından oluşturulmuştur (Polat, 2006:2). Ölçeğin güvenirlik analizi Hemşirelik, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan 206 lisans öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Uygulamadan elde edilen veriler faktör analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonunda 12 madde, madde yük değeri 0,40’tan düşük olduğu için, 4 madde ise ayrışmamış (binişik) madde olduğu için ölçekten düşürülmüştür. Kalan 34 madde 0,41 ile 0,74 arasında değişen beş alt boyuta yüklenmiştir. Ölçeğin iç güvenirlik katsayısı Cronbach’s Alpha (α)=0,87 olarak hesaplanmış, Tablo 1’de alt boyutlar, ilgili maddeler ve güvenirlik düzeyleri sunulmuştur.

Konservatuvarlarda Çalgı Eğitimi ve Sınavı

Genel bir ifadeyle müzik kavramı; insanlık tarihi ile yaşıt, duygu ve düşünce aktarımında kullanılan temel estetik sanatlardan birisidir. Kültürel birikimlerin sürdürölüp aktarılması, kültürün yeniden inşası, inanç pratikleri, eğitim, eğlence vb. gibi hususlarda hem toplumsal hem de bireysel anlamda önemli işlevlere sahiptir.

Dünyada modern eğitim anlayışlarının, ilke ve yöntemlerin gelişmesiyle birlikte müzik kavramı da sistematik bir çerçevede eğitim sistemi içerisindeki yerini almıştır. Anadolu coğrafyasında Osmanlı döneminde kurumsal anlamda müzik eğitiminin verildiği, Cumhuriyet dönemi ile bu anlamda ıslahatların devam ettiği bilinmektedir. Tarman çalışmasında, Osmanlı İmparatorluğu döneminde genel ve mesleki müzik eğitimi verildiğinden, özellikle mesleki eğitim anlamında Tablhane, Mehterhane, Mızıka-i Hümayun, Darül Elhan kurumlarının etkin olduğundan, Cumhuriyet döneminde ise Musiki Muallim mektebi

ile başlayan ve devam eden kurumların mesleki müzik eğitiminin temellerini oluşturduğundan bahsetmiştir (Tarman, 2016:11).

Günümüzde mesleki eğitim merkezlerine örnek olarak Yükseköğretim Kurumu bünyesinde bulunan konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri ve müzik eğitim fakülteleri ile Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki güzel sanatlar liseleri gösterilebilir. Söz konusu kurumlarda ölçme-değerlendirme amaçlı pek çoğu uygulama ve performansa dayalı sınavlar yapılmaktadır.

Bu bağlamda bağlama çalgısı ile ilgili yapılan sınavların, vize ve final şeklinde olmak üzere, canlı performansa dayalı bir şekilde yapıldığı görülmüştür. Yapılan araştırma sonucunda konu ile ilgili bir çalışmada; “Müzik eğitiminin önemli alan derslerinden biri olan çalgı eğitiminde yaşanan sınav kaygısı, öğrencilerin sınav başarısı kadar eğitim sürecini de olumsuz etkilemektedir” (Nacakçı & Dalkıran, 2011: 49) ifadelerine yer verildiği ve konunun hassasiyetine dikkat çekildiği tespit edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın bu bölümünde değişkenlere ait betimleyici istatistiksel tablolar ve tablolara ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

Araştırma kapsamında çalışmaya katılan öğrencilerin yüzdelik oranları; lisans 1 öğrencileri %17,95, lisans 2 öğrencileri %30,76, lisans 3 öğrencileri %15,38 ve lisans 4 öğrencileri ise %35,90 şeklindedir. Tablo 1’de uygulanan ölçeğin alt boyutları ile ilgili maddeler ve güvenilirlik düzeyleri belirtilmiştir.

Tablo 1. Ölçek Alt Boyutları, Maddeleri ve Güvenirlik Katsayıları

Alt Boyut	Maddeler	Güvenirlik Katsayısı Cronbach’s Alpha
1. Alt Boyut: Başkalarının Görüşü	M7, M8, M11, M12, M13, M17, M18, M21, M26,	0,83

	M27, M29, M30, M31, M34	
2. Alt Boyut: Kendi Görüşünüz	M9, M10, M16, M20, M25, M28, M32, M33	0,69
3. Alt Boyut: Gelecek ile İlgili Endişeler	M1, M5, M6, M14, M15, M19	0,84
4. Alt Boyut: Hazırlanmak ile ilgili Endişeler ve Genel Sınav Kaygısı	M2, M3, M24	0,89
Toplam Ölçek		0,87

Araştırma kapsamında Tablo 2’de 1. Alt Boyut’a (bağımsız değişken) ilişkin öğrencilerin sınav kaygısına yönelik kendi düşünceleri üzerine analizlere yer verilmiştir. Bu açıdan ele alındığında 1. Alt Boyut (bağımsız değişken) ve 2. Alt Boyut (bağımlı değişken) arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Tablo 2. Öğrencilerin Sınav Kaygılarına Yönelik Kendi Düşünceleri

Maddeler	n	Min.	Max.	Ort.	S. Sap.
9. Başarısız olduğumda çevremdekilerin hakkımdaki düşünceleri beni rahatsız eder.	41	1,0	5.0	3.146	1.3885
10. Başarısız olursam insanlar	41	1,0	5.0	2.951	1.4134

benim yeteneğimden şüpheye düşecekler.					
16. Düşük not aldığımda, hiç kimseye notumu söylemem.	41	1,0	5.0	1.732	,9226
20. Sınavlarda başarılı olamazsam zannettiğim kadar akıllı olmadığımı düşünürüm.	41	1,0	5.0	2.317	1.4043
25. Başarısız olursam, kendimle ilgili görüşlerim değişir.	41	1,0	5.0	2.756	1.1131
28. Başarısız olursam arkadaşlarımla gözünde değerimin düşeceğini bilirim.	41	1,0	5.0	1.854	1.2361
32. Kendi notumu söylemeden önce arkadaşlarımla kaç aldığını bilmek isterim.	41	1,0	5.0	1.927	1.0342
33. Düşük not aldığım zaman	41	1,0	5.0	1.756	1.0436

tanıdığım bazı insanların benimle alay edeceğini bilirim ve bu beni rahatsız eder.					
--	--	--	--	--	--

Tablo 3. Değişkenler Arası İlişki

Model Özeti				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.471 ^a	.222	.202	.67880
a. Predictors: (Constant), Alt boyut 1				

Alt Boyut 1 ve Alt Boyut 2 arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,471$), ayrıca belirlilik katsayısı ($r^2=0,222$) olarak hesaplanmış olup, Alt Boyut 2’de meydana gelen değişimlerin %22,2’sinin Alt Boyut 1’e bağlı olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Regresyon modelinin İstatiksel Anlamlılığı

ANOVA^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.(p)
1	Regression	5.125	1	5.125	11.123	.002 ^b
	Residual	17.970	39	.461		
	Total	23.095	40			
a. Dependent Variable: Altboyut2						

b. Predictors: (Constant), Altboyut1

Tablo 4’te verilen bilgiler doğrultusunda Alt Boyut 1 ile Alt Boyut 2 arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 5. Regresyon Modeline İlişkin Parametreler

Katsayılar ^a						
Model		Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış	T	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.216	.343		3.543	.001
	Altboyut1	.344	.103	.471	3.335	.002

a. Dependent Variable: Altboyut2

Tablo 5’te yapılan incelemeye göre başkalarının görüşünün (Alt Boyut 1), öğrencilerin kendi görüşünü (Alt Boyut 2) anlamlı bir şekilde etkilediği gözlenmektedir ve belirtildiği üzere ‘Gelecek ile endişelerinin’ (Alt Boyut 3-bağımsız değişken) ve ‘Hazırlanmak ile endişeler ve Gelecek kaygısı’ (Alt Boyut 4-bağımlı değişken) arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 6. Değişkenler Arası İlişki

Model Özeti				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.525 ^a	.276	.257	.57129

a. Predictors: (Constant), Altboyut3

Alt Boyut 3 ve Alt Boyut 4 arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,525$), ayrıca belirlilik katsayısı ($r^2=0,276$) olarak hesaplanmış olup, Alt Boyut 4’te meydana gelen değişimlerin %27,6’sının Alt Boyut 3’e bağlı olduğu söylenebilir.

Tablo 7. Regresyon modelinin İstatiksel Anlamlılığı

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regressi on	4.849	1	4.849	14.857	.000 ^b
	Residual	12.728	39	.326		
	Total	17.577	40			
a. Dependent Variable: Altboyut4						
b. Predictors: (Constant), Altboyut3						

Tablo 7’deki veriler analiz edildiğinde Alt Boyut 3 ile Alt Boyut 4 arasındaki ilişki istatiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) bulunmuştur.

Tablo 8. Regresyon Modeline İlişkin Parametreler

Katsayılar						
Model		Standartlaştırılma mış ks.		Standartlaştırılır mış ks.	T	Sig.
		B	Std. Error			
1	(Cons tant)	2.265	.336		6.744	.000

	Alt boyut 3	.374	.097	.525	3.854	.000
a. Dependent Variable: Alt boyut 4						

Tablo 8’de elde edilen bulgular değerlendirildiğinde Alt Boyut 3’ün Alt Boyut 4’ü anlamlı bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Hazırlanma endişeleri ve genel sınav kaygısı (Alt Boyut 4-bağımsız değişken) ile zihinsel-bedensel tepkiler (Alt Boyut 5-bağımlı değişken) arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 9. Değişkenler Arası İlişki

Model Özeti				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.509 ^a	.259	.240	.55876
a. Predictors: (Constant), Altboyut4				

Öğrencilerin sınava hazırlanma endişeleri (Alt Boyut 4) ve zihinsel-bedensel tepkiler (Alt Boyut 5) arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,509$). Ayrıca belirlilik katsayısı ($r^2=0,259$) olarak hesaplanmış olup, Alt Boyut 5’te meydana gelen değişimlerin %25,9’unun Alt Boyut 4’e bağlı olduğu söylenebilir.

Tablo 10. Regresyon modelinin İstatiksel Anlamlılığı

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.247	1	4.247	13.601	.001 ^b
	Residual	12.176	39	.312		

	Total	16.423	40			
a. Dependent Variable: Altboyut5						
b. Predictors: (Constant), Altboyut4						

Tablo 10’da belirtildiği üzere öğrencilerin hazırlanma endişeleri ve sınav kaygıları ile zihinsel-bedensel tepkileri arasındaki ilişki istatistiksel olarak ($p < 0.05$) şeklinde anlamlı bulunmuştur.

Tablo 11. Regresyon Modeline İlişkin Parametreler

Katsayılar						
Model		Unstandardize d Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.883	.476		3.956	.000
	Altboyut4	.492	.133	.509	3.688	.001
a. Dependent Variable: Altboyut5						

Tablo 11’da yer alan değerlere göre öğrencilerin sınava hazırlanma endişeleri ve sınav kaygıları öğrencilerin zihinsel-bedensel tepkilerini anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma kapsamında konservatuvarlarda ilgili bölümlerde aktif eğitim süreci içerisinde bağlama eğitimi alan lisans 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşan çalışma grubu üzerinde bağlama sınavlarındaki kaygı düzeyleri araştırılmıştır. Bu bağlamda sınav kaygıları, kendilerinin ve başkalarının düşünceleri, hazırlanma endişeleri, genel sınav kaygıları ve zihinsel-bedensel tepkiler gibi ilişkili değişkenler üzerinde inceleme yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, bağlama öğrencilerinin sınav kaygıları üzerinde başkalarının sınava yönelik görüşleri ile kendi görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin sınav kaygılarına yönelik

düşüncelerinin, başkalarının düşüncelerine bağlı olarak değişkenlik gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktadan hareketle; sınava giren öğrencilerin anne-baba, akraba, arkadaş ya da eğitimcilerden gelebilecek bir söylemin öğrencilerin sınavlara yönelik tutumlarını etkilediği, oluşabilecek bir mahcubiyet veya küçük düşme duygusunun başaramama noktasında kaygı ortamı oluşturabileceği düşünülmektedir.

Gerçekleştirilen çalışma kapsamında bağlama sınavına giren öğrencilerin gelecek kaygıları ile sınavlara hazırlanma aşamalarındaki endişelerinin sınav kaygısıyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda gelecek kaygısı düzeyi yüksek olan öğrencilerde mesleklerine karşı aidiyet duygusunda azalma, ciddi bir isteklendirme düşüklüğü ve bu duruma bağlı olarak da sınav hazırlığı aşamalarında yetersiz ya da sistemsiz bir şekilde hazırlanma durumu oluşabilir.

Bağlama sınavına giren öğrencilerin sınava yönelik hazırlanma, sınav kaygısı ve zihinsel-bedensel tepkileri arasında da anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Zihinsel-bedensel tepkilerin, hazırlanma endişeleri ve sınav kaygısı unsurlarına bağlı olduğu, bu anlamdaki artış ve azalışın sınav kaygısını olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Çalgı sınavları, zihinsel olarak hazır bulunuşluğun yanı sıra el, göz, kas ve işitme gibi pek çok bedensel unsurun da koordinasyonlu bir şekilde çalışmasını gerektirdiği için, bu bağlamda doğrudan zihinsel-bedensel tepkiler kaynaklı olarak ezgilerin unutulması, kas gücünde azalış, ellerde terleme gibi yaşanabilecek olumsuz durumlar öğrencinin çalgı hakimiyetini kaybetmesine sebep olabilir.

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçların hipotezleri desteklediği düşünülmektedir. Sınava girecek öğrencilere aileleri, arkadaşları ve özellikle eğitimciler tarafından, sınav kaygısını azaltmaya yönelik doğru yöntemlerle yaklaşarak olumlu söylemler geliştirmeleri önerilmektedir. Bu anlamda zamanın işlevsel ve etkili kullanımı, sistematik çalışma programı, çalgıya ve kuruma karşı aidiyet duygusu ve gelecek kaygılarının azalmasını sağlayacak yapıcı söylemler gibi bir takım olumlu telkinler ve yöntemler üzerinde durulabilir.

Bağlama sınavlarının canlı performansla dayalı olması sebebiyle, öğrencilerle mikro eğitim yapılması önem arz etmektedir. Bu anlamda eğitim içeriğinde çeşitli ses ve görüntü kayıt cihazları kullanılarak öğrenci performanslarının detaylı değerlendirilmesi daha nitelikli bir süreç olmasını sağlayabilir. Toplu halde yapılacak etkinlik

çalışmaları ise işbirlikçi öğrenme ve birlikte hareket etme alışkanlığı kazanılmasının yanı sıra öğrencilerin birbirlerine karşı olan öz saygılarının artmasını sağlayabilir.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurumu bünyesinde yer alan tüm kurumlarda rehberlik uzmanlarınca sınav kaygılarına yönelik toplu ve bireysel seanslar planlanması ve ilgili kurumların temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilecek düzenli çalıştayların, niteliğın artması ve sorunların değerlendirilmesi noktasında son derece önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Çetinkaya, B. (2018). *Hayat Bir Sınavdır*. Pagem Akademi.
- Erözkan, A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Sınav kaygısı ve Başarı Davranışları. *Muğla üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 14–32.
- Nacakçı, Z., & Dalkıran, E. (2011). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Sınavına Yönelik Kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 46–56.
- Parlak, E. (2000). *Türkiye’de El İle (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalgı Teknikleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Polat, D. (2006). *Anatomi Dersinde Portfolyo Kullanmanın Öğrencilerin Bilişsel ve Duyuşsal Özellikleri Üzerine Etkisi*. Ankara Gazi Üniversitesi.
- Tarman, S. (2016). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Tezcan, M. (2013). *Sosyolojik Kuramlarda Eğitim*. Anı Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitim Temel Kavramlar, İlkeler Yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yokuş, H., & Yokuş, T. (2010). *Müzik ve Çalgı Öğrenimi için Strateji Rehberi I*. Pagem Yayıncılık.